

Dodatek.

Rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních.

I. Pokud úředníci státní a obecní mohou uplatňovati nároky ze služebního poměru na řádných soudech. Pro nároky zaměstnance elektrických podniků města Prahy proti zaměstnavatelí jsou příslušny soudy.

Předpisem Šu 96 ústavní listiny byla rozšířena pravomoc senátu pro řešení konfliktů kompetenčních na řešení sporů mezi úřady správními a soudy vůbec (nikoliv jen soudy řádnými).

(Rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 25. května 1925, čís. 287 z roku 1924.)

Kladný spor o příslušnost okresního soudu pro Staré město a Josefov v Praze s radou hlavního města Prahy jako samosprávným úřadem prvé stolice o příslušnost pro rozepři Josefa K-a, zřízence pražské obce, proti elektrickým podnikům hlavního města Prahy o zaplacení stržených příspěvků k nemocenské pokladně rozhodl senát pro řešení kompetenčních konfliktů v ten rozum, že uznal příslušnost soudů.

D ů v o d y:

I. D ě j.

Josef K. podal u okresního soudu pro Staré Město a Josefov v Praze na elektrické podniky hlavního města Prahy žalobu na vrácení příspěvku k nemocenské pokladně, které mu žalovaná strana z jeho služného při výplatě strhla a zakládal nárok tento na to, že dle dekretu, jímž byl na základě usnesení městského zastupitelství v Žižkově ze dne 29. prosince 1920 jmenován trvale ustanoveným zaměstnancem obce Žižkovské, měla obec Žižkovská nésti všechny dávky z jeho služebních požitku předepsané, v případě pak sloučení obce té s jinou obcí její právní nástupkyně, tedy dle zákona o sloučení sousedních obcí s Prahou ze dne 6. února 1920 čís. 114 sb. z. a n. nyní po sloučení obec Pražská, že také obec Žižkovská skutečně příspěvek k nemocenské pokladně sama hradila, obec Pražská však nyní mu jej ze služného neoprávněně strhuje. Na tuto žalobu rada hlavního města Prahy jako samosprávný úřad prvé stolice jmenovanému okresnímu soudu oznámila, že v této záležitosti považuje sebe za výhradně kompetentní, a popírajíc v té věci přípustnost pořadu práva, žádala, by jí okresní soud spisy této záležitosti postoupil, což tento pominul mlčením. Při ústním přelíčení u okresního

soudu pak žalovaná strana namítla nepřípustnost pořadu práva a mimo to věcnou nepříslušnost okresního soudu, ježto prý, nepatří-li věc před samosprávné úřady, zejména prý také před stížnostní sbor zřízený dle § 12 zákona o Velké Praze ze dne 6. února 1920, čís. 116 sb. z. a n., tedy že patří dle §u 41 zákona o nemocenském pojištění ze dne 30. března 1888, čís. 33 ř. zák. před správní úřady, roz. státní, a jestliže ale nepatří vůbec na pořad správní, ani onen ani tento, tedy že patří před živnostenský soud, pokud se týče před soud vykonávající jurisdikci obchodní. Jak tato stanoviska byla odůvodněna, o tom níže. Okresní soud námítku nepřípustnosti pořadu práva i věcné nepříslušnosti své usnesením ze dne 16. září 1924 zamítl, a to v podstatě z toho důvodu, že zákon ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. pro rok 1920 upravující služební poměry zřízenců obecních, jenž má prý platnost pro všechny obce, tedy i pro Prahu, v § 24 spory ze služebních poměrů zřízenců těch přikazuje, jak soud výslovně praví (jinak zákon) »řádným soudům«. Proč se pokládá příslušným i oproti živnostenskému soudu a soudům ve věcech obchodních, netřeba zde vzhledem k právnímu stanovisku, jež níže bude zaujato, uváděti. Na rekurs žalovaných elektrických podniků zemský civilní soud v Praze usnesením ze dne 27. října 1924 rozhodnutí to potvrdil v podstatě z týchž důvodů. Již před tím dne 15. října 1924 podaly žalované podniky návrh na řešení kladného kompetenčního konfliktu. Důvody, o něž žalované podniky a rada hlavního města Prahy, která mimo řečené oznámení k soudu podala ještě vyjádření ke konfliktnímu senátu, nepřípustnost pořadu práva a nepříslušnost okresního soudu ve spisech svých (oznámení rady, námítky u soudu, rekurs, návrh na řešení konfliktu a vyjádření) opírají, jsou souborně shrnuty tyto: 1. Jde prý o záležitost veřejnoprávní, t. j. o rozhodnutí otázky, zda a pokud sjednocená obec Pražská, veřejnoprávní to korporace, z veřejnoprávního aktu sloučení obcí dle zákona ze dne 6. února 1920, čís. 114 sb. z. a n. jest povinna převzít do svých služeb právoplatně jmenované zřízence připojených obcí a uznati právo na nároky jim v obcích těch před připojením přiznané. Že zákon ten otázku tuto považuje za veřejnoprávní, toho dokladem jest prý § 7 odstavec druhý a třetí, dle nichž o převzetí zřízenců okresních, nedojde-li k dohodě, rozhodne ministerstvo vnitra. Ale vedle tohoto §u 7 také § 6 téhož zákona přikazuje prý konečné rozhodnutí o právech čistě majetkových ministerstvu vnitra a musí prý i žalobce v tomto případě práva svá oproti obci vyvozovati též jedině z povinností, které obec pražská tímto zákonem převzala. 2. Popírajíce, že žalobce byl jmenován na základě usnesení městského zastupitelstva v Žižkově ze dne 29. prosince 1920, tvrdí, že jmenován byl definitivně ustanoveným zaměstnancem městské elektrárny v Žižkově usnesením elektrárenského odboru ze dne 15. ledna 1920, schváleným městskou radou v Žižkově ve schůzi dne 20. ledna 1920, toto jmenování že stalo se již po dni, kdy zákon ze 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. nabyl účinnosti (12. ledna 1920), že však zachován nebyl postup pro ustanovení zřízenců obecních dle citovaného zákona předepsaný (§§ 2. 6. zák.), zejména nebylo jmenování to provedeno volbou obecního zastupitelstva. Jest prý tedy v první řadě rozhodnouti, zda žalobce jest právoplatně jmenovaným zřízencem obce Žižkovské a zda sjednocená obec Pražská ve smyslu §u 3 zákona ze dne

6. února 1920, čís. 114 sb. z. a n. jej jako právoplatně ustanoveného zřízence do služeb svých přejmouti jest povinna, což prý je otázka veřejnoprávní. 3. Podle §u 2 zákona ze dne 6. února 1920, čís. 114 sb. z. a n. rozšířena byla dnem sloučení na celý obvod sjednocené obce pražské platnost obecního řádu ze dne 27. dubna 1850, čís. 85 z. zák., takže ode dne sloučení platí i pro trvale ustanovené zaměstnance sloučených obcí ustanovení §u 77 cit. obec. ř., dle kterého jest ku všem úředníkům a služebníků obce, pokud nebyli přijati z platu denního nebo toliko na čas určitý, zachovati se dle předpisů platných pro úředníky magistrátní, a jest i služební poměr těchto zaměstnanců povahy veřejnoprávní a nikoliv soukromoprávní, jak výslovně prý uznáno jest již v rozsudku senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 13. listopadu 1920, čís. 25, v jehož závěrečném odstavci výslovně se praví: »S druhé strany však § 73. statutu vyslovuje principiálně rovnost postavení všech zaměstnanců obecních se zaměstnanci magistrátu, takže, nutno-li přiznati veřejnoprávní povahu služebnímu poměru zaměstnanců magistrátu — nelze ji popřítí ohledně zaměstnanců ostatních. 4. Ustanovení §u 24 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920, dle něhož spory o služební příjmy zřízence patří na pořad soudní, a o něž obě soudní stolice svou příslušnost opřely, nemá prý tu tedy už vzhledem k těmto vývodům místa, ale mimo to zákon ten vztahuje se jen na obce podléhající obecnímu zřízení ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák., nikoli však na obce statutární, zejména tedy také ne na Prahu, což podrobně z genese zákona toho a jeho motivů dokazuje, což však vzhledem k právnímu stanovisku, jež níže zaujato bude, je bezpředmětné a proto se zde pomíjí. 5. Příslušnost správních úřadů dle §u 41 zák. o nem. pojištění odůvodněna je prý tím, že jde o zadržení části příspěvků k nemocenské pokladně, vypadající na zaměstnance. 6. Příslušnost živnostenského soudu je prý dána po skutkové stránce tím, že žalované elektrické podniky jsou podnikem živnostenským a žalobce jest jejich zaměstnancem, tudíž živnostenským pomocným pracovníkem, a po právní stránce předpisy zákona o živnostenských soudech ze dne 27. listopadu 1896, čís. 218 ř. z. (§ 1, § 3 (2), § 4 písm. c) a § 5 písm. b). 7. Příslušnost soudu ve věcech věcech obchodních založena prý je v § 39 čís. 2 uv. zák. k obch. zák., ježto žalované podniky, jsouce protokolovanou firmou, pokud se týče provozující je obec Pražská je obchodníkem.

II. P r á v n í o t á z k a.

1. Jde-li o zaměstnance státní, dlužno rozeznávat, je-li zaměstnanec činným u vykonávání veřejné, t. j. státní moci, tedy ustanoven buď u úřadu státní správy (§§ 85—90 úst. listiny), na př. správy politické, finanční, vojenské atd., nebo státního soudnictví (§ 94 úst. list.), tudíž u soudu řádného nebo mimořádného, jakýmž jest soud živnostenský nebo soud státní, oproti soudům rozhodčím, jež nejsou státními (§ 95 úst. list.), anebo je-li naopak zřízen v soukromohospodářském podniku státu jako na př. na státním majetku zemědělském nebo lesním, v státním podniku báňském, hutním, lázeňském, dopravním (železná dráha), v státní továrně, tiskárně a pod., jinými slovy, abychom mluvili s ústavní listinou (§ 90), zda jde o ustanovení u úřadu, jemuž svěřena jest pravomoc výsostná čili výrazem feudálního zřízení mluvě »vrchnosten-

ská« (imperium) nebo pouze správa hospodářská bez takovéto pravomoci. Služební poměr prvních je čirě veřejnoprávní, služební poměr druhých v podstatě soukromoprávní, neboť, zřizuje-li si stát, jenž jako osoba hromadná (pomyslná) sám jednati nemůže, k výkonu veřejné moci určité orgány, vystupuje právě ve své pravé a vlastní úloze jako stát t. j. nositel veřejné moci, kterou zřízením tím na orgán tento na dobu jeho zřízení čili, jak říkáme, na dobu »služebního poměru«, přenáší, takže služební povinnosti orgánu záleží právě v obstarávání funkcí k výkonu veřejné moci potřebných, a poněvadž povinnosti ty, tvořící podstatu služebního poměru, jsou dle svého předmětu veřejnoprávní povahy, je povahy té i služební poměr, kdežto, vystupuje-li stát jako soukromohospodářský podnikatel, což je už mimo jeho vlastní úkol, neliší se podstatně ničím od soukromníka sledujícího podobnou hospodářskou (pravidelně výdělečnou) činnost, ať jest to jednotlivec nebo společnost (firma) nebo jakýkoli jiný útvar kolektivní, a proto i služební poměr orgánů, které si k vykonávání této hospodářské činnosti zřizuje, neliší se v podstatě od služebního poměru zaměstnanců zřízených v podnicích soukromníků. V jaké z obou těchto vlastností stát vystupuje, činí vůbec rozdíl svrchovaně zásadní. Stát jako soukromohospodářský podmět podroben jest soukromoprávnímu majetkovému řádu ve všech směrech, podléháje aktivně i pasivně, čili co do práv i závazků normám práva soukromého, obecného (§§ 26, 290 obč. zák.) i obchodního (§ 8 obch. zák.), ať jde o práva a závazky věcné nebo obligační a tu zase smluvní nebo ex delicto, a následkem toho týmž civilním soudům (§§ 74, 81 násl. j. n.) a téměř civilnímu řízení (§ 1 c. ř. s., čl. IV. čís. 1 uv. zák. k c. ř. s.) jako každý jiný soukromník — leda že by výjimkou přiznána mu byla zásadu nijak nerušící výsada jako v §§ 1472, 1485 obč. zák., nebo v §u 8 uv. zák. k obch. zák. — o čemž všem vůči státu jako předmětu veřejnoprávnímu čili nositeli moci veřejné nemůže býti řeči. To jest založeno tak hluboko v povaze a přirozenosti věci, že ze třech právotvorných důvodů (rationes juris), jimiž jsou necessitas, opportunitas, utilitas, je zde, pokud jde o právo hmotné (jinak, jak uvidíme, co do příslušnosti), právotvorným živlem přímo prvý: nutnost. Či bylo by možno a jsou tu pro to důvody vhodnosti neb užitečnosti, aby stát na př. jako provozovatel železnic podléhal jiným předpisům a ručil jinak než dráha soukromá, tak že by se právní poměr měnil, jakmile by zboží bylo přeloženo neb osoba přestoupila z vlaku do vlaku? Nikoli: taková proměnlivost působila by právní nejistotu a byla pro právní styk a nanejvýš pro obchod přímo škodlivou. Proto i stát podléhá tu předpisům obch. zákona (čl. 422—431), žel. dopr. řádu a zákona o povinném ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák., pokud se týče při dopravě autobusy ručení dle zákona o provozu silostrojů ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. a následkem toho tu i tam i též soudní jurisdikci. Rovněž poměr z dopravy poštovní, ač ji jako takovou provozuje jen erár, podřaděn jest §em 1317 obč. zák. pod právo soukromé, pročez náhradní nároky z ručení eráru (§ 213 násl. pošt. ř. čís. 317/16) náleží i tu na pořad práva, ovšem teprv po vyčerpání pořadu správního (§ 219 čís. 2 pošt. ř.), což ale jest jen vyslovený případ §u 105 úst. list., jehož zařízení spočívá na důvodech vhodnosti (t. j. že většina případů vyřídí se správním pořadem bez útrat

a k soudu dostanou se jen případy skutečně sporné), jenž však předpokládá zásadně soukromoprávnost nároku. Lapidárně jeví se rozdíl, naskytne-li se mezi oběma případnostmi paralela jako na př. v otázce, jak ručí stát za své zřízence (orgány). Jak od původu v науce i praxi jednomyslně ustáleno, ručí stát jako hospodářský podnikatel za své orgány docela tak jako každý jiný soukromý podnikatel, tudíž podle norem obč. zákona, tedy, jde-li o plnění smluvní, dle §u 1313 a) a jde-li o náhradu škody z deliktu, dle § 1315; avšak jde-li o výkon moci veřejné, kde ovšem otázka plnění smluvního odpadá a zůstává jen ručení deliktní, ručí stát za nezákonný výkon jen, pak-li mu speciální právní norma ručení to ukládá a jen v objemu, v jakém mu je ukládá; předpisy obč. zákona nedají se tu nijak, ani obdobně aplikovati, protože povaha obou případů je docela jiná — zásada to právní, jenž nyní v ústavní listině v §u 92 (104) jest sankcionována, k čemuž doložití jest, že čl. 12 zák. zák. čís. 145/67 mluvil jen o civilním ručení státního úředníka, ne státu. Proto i příslušnost jest jiná tam a jiná zde: tam příslušny jsou soudy dle jur. normy (§§ 74, 87, 88, 104), zde pak výlučně jen zemský soud v Praze dle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., jímž zřízen z důvodů vhodnosti mimořádný pořad práva pro nároky — jak od původu bezesporo — pouze veřejnoprávní, jež dřív patřily před říšský soud dle zák. ze dne 21. prosince 1867, čís. 143 ř. zák. § 3 písm. a). Tato příslušnost říšského soudu pro nároky na náhradu škody z poměrů veřejnoprávních byla ovšem původně dosti sporná, neboť mělo se často za to, že každá náhrada škody náleží dle §u 1338 obč. zák. na pořad práva. Ale už před válkou nabyt vrchu názor, že rozhodna jest právní sféra (zda soukromo- nebo veřejnoprávní), do níž akt škodu způsobivší spadá, tak zejména, že nároky na náhradu škody způsobené výkonem výsostného práva nenáleží před řádné soudy (srv. Ott, Rechtspflege und Verwaltung in Festschrift f. K. Klein 1914 str. 56/63). Nyní ovšem u nás od převratu platí onen mimořádný pořad soudní v textu uvedený, v čemž je naše praxe od počátku ustálena. Stejná paralela naskytuje se důsledně i v právní povaze poměrů služebních, o něž nám jde: dle zásady samé poměr zaměstnance ustanoveného ve veřejné správě státní nebo státním soudnictví jest, jak už řečeno, veřejnoprávní, podléhá také předpisům práva veřejného a náleží kontroverze z něho na pořad správní, za to poměr zaměstnance zřízeného v soukromohospodářském podniku státním, lépe řečeno poměr státu k zaměstnanci takovému, jest soukromoprávním zrovna tak, jak všechno ostatní právní postavení státu, jak shora doličeno, podléhá proto také normám práva soukromého a spory z něho náležejí na pořad soudní, předpokládaje ovšem, že z této zásady nenastala speciálním předpisem zákona z důvodu vhodnosti více méně podstatná úchylna, jakých jsme shora již dvě, ovšem v oboru služeb. poměru se netýkajícím, konstatovati příležitost měli, což nejsou ovšem ještě úchylny všechny. To se děje častěji, neboť zákonodárce může přeraditi věci: princip (zásadu) prolamují pak maximy, pravidlo výjimky a naskytuje se pak rozháraný, velmi pestrý obraz. Ale: kde není dokazatelné výjimky, tam zůstává v platnosti pravidlo, neboť exceptio firmat regulam. Úchylny však jsou někdy radikální. Co se týče zaměstnanců státní moci (správy a soudnictví), tu přes to, že názor, jakoby každý majetkověprávní nárok byl nárokem

soukromoprávním, je prý definitivně odbyt (Ott str. 59), neumlká nicméně mínění, že gážové nároky státních zřizenců jsou soukromoprávními. Již shora provedeno, že veřejnoprávnost služebního poměru státního zřizence spočívá na tom, že jeho služební povinnosti, jež podstatu služebního poměru jeho tvoří, jsou veřejnoprávního rázu a otázka, jaké povahy je nárok gážový pojat o sobě, zůstavena stranou. Vskutku nauka (Sarwey), že platové nároky státního zřizence od veřejnoprávní povahy služebního poměru jeho se odpoutávají a vlivu veřejných zájmů naprosto oproštěny stávají se nároky soukromoprávními, nauka to zasluhující aspoň de lege ferenda vši úvahy, měla ten výsledek, že v Německu pořad práva pro platové a pensijní nároky říšských úředníků a soudců zákony z r. 1907 uznán za přípustný (Ott str. 91 pozn. 106). O stavu našeho práva níže v celé souvislosti obou druhů služebních poměrů. Co se týče hospodářských podniků státu, nelze sice popírat, že při nich mohou býti súčasťněny veřejné zájmy na př. obchodní a komunikační, jindy sociální neb osvětové, jindy dokonce přímo státní, tak zejména finanční, vojenské a j. (ostatně každý veřejný zájem v konci konců dotýká se aspoň nepřímo státu), pročez zákon ze dne 18. prosince 1922, čís. 404 sb. z. a n. tyto veřejné zájmy v §u 2 (1) výslovně vytýká, dáváje si proto název zákona o úpravě hospodaření ve státních závodech, jež »převahou« nemají plniti úkoly správní (převahou ne: tedy z části přece, což jest výraz oněch veřejných zájmů), a prováděcí nařízení ze dne 25. září 1924, čís. 206 sb. z. a n., jenž v §u 1 tyto podniky vypočítává, praví v §u 2 správně, že úkol podniků těch je národohospodářský a jen »případně« i správní, a že mají tedy, dbajíce všeobecně uznaných veřejných zájmů, býti vedeny dle zásad řádného »obchodníka« — chce patrně říci řádného hospodáře — od kteréž zásady lze se dle odst. 3 uchýliti jen pro důležité zájmy státní (ne už vůbec veřejné, jež dle hořejšího beztak opatřeny býti musí), avšak súčasťnění veřejných zájmů v provozu hospodářského podniku daleko ještě neznamená, že podnik ten, úřad jeho, vykonává veřejnou moc, o což při našem kritériu jde a což se tedy v hořejších předpisech nedopatřením směšuje, neboť takový hospodářský úřad jest právě ten, o němž mluví § 90 úst. listiny, že jest »bez jakékoli výsostné pravomoci«, obstarává-li jen správu hospodářskou. Mimo to rozhodujícími pro úchyly nejsou vůbec tyto veřejné zájmy, aspoň to nikde není vidět, jako spíše, jak uvidíme, technická konstrukce poměru podle známek nebo spíše jen zřetelů více méně pouze zevních, o nichž by důvodně pochybovati lze bylo, jsou-li právem vzaty za pravotvorný důvod, kdyby za nimi vlastně nevězely důvody jiné, zejména výhoda soudního důkazu, pokud jde o přesun na pořad práva, tedy důvody praktické potřeby, jimž [níže čís. 2 ad b)] druhy dán výraz i přáním súčasťněných kruhů.

V našem právu má se věc takto: Dekret dv. kanc. ze dne 16. srpna 1841, čís. 555 sb. z. s. odkázal všechny vzájemné nároky ze služebního poměru státního zaměstnance na pořad právní, držel se tedy, pokud jde o zřizence při státní správě, přísně zásady, pokud však jde o zřizence hospodářských podniků státních, opustil zásadu naprosto a stvořil konstrukci jinou: kdežto, jak jsme řekli, povaha služebního poměru určuje se povahou služeb, zda zřízenec ustanoven u vykonávání veřejné moci anebo u provozování majetkového podniku, tak zde, kde služby by jej

kvalifikovaly na poměr soukromoprávní, určena povaha jeho povahou zaměstnavatele, totiž státu: když ten jest osobou (korporací) veřejnoprávní, budiž jím i poměr služební jím uzavřený. Ovšem že stát v soukromomajetkovém podniku nevystupuje jako podmět veřejnoprávní, ale zapomnělo se to nebo nechtělo se rozeznávat, a protože u státu v popředí vystupuje jeho veřejnoprávní postavení tak mocně, že druhou stránku zastiňuje, dá se tato konstrukce a potiori chápat, tím spíše, že v oněch dobách hospodářských podniků státem provozovaných bylo ještě pokrovnu. Ostatně byly i ony ustanoveny podle vzoru úřadů správních, na př. tabáková reže, takže se na pohled ničím nelišily. Kde tomu tak nebylo, nýbrž poměr upraven smlouvou, jako na př. u pošt-mistrů, nebyl zřízenec podřadován pod onen dekret a uznáván pro spory z jeho služebního poměru pořad práva, o čemž níže. Právě-li ale Ulbrich Staatsw. IV. 1909 str. 314, že nepodstatný jest druh služeb, zda jde o vrchnostenské funkce či technické pomocné služby, tedy, ač on důvod neudává žádný, může se to zakládati jen na tento dekret z r. 1841, a jen proto, že on nerozeznává, nikoli ale na povahu věci samé: rozdíl přece uznán v samém zákonodárství let 1910, 1914, jak se níže u obcí ukáže (stať v Ulbrichovi datuje však z r. 1909) a zvláště v naší ústavní listině. Tento stav doznal ovšem změn, jež z části jsou staršího data, než sám dekret, jenž uklidil dřívější nejistotu. Co se týče zaměstnanců ve veřejné správě, dopuštěn je pořad práva z důvodu přesnosti soudního důkazu připuštěním soudní vyzývací žaloby, nyní určovací Šu 228 c. ř. s., dle dv. dekretů resp. patentů v čl. XXXVIII uv. zák. k c. ř. s. citovaných, dále vyhrazením soudních žalob dle §§ 2 a 3 zák. ze dne 6. června 1887, čís. 72 ř. zák. (čl. XI. čís. 5 uv. zák. k c. ř. s.) proti administrativním nálezům vojenských úřadů o náhradě škody porušením služební povinnosti způsobené a dle Šu 89 druhý odstavec služ. pragm. ze dne 25. ledna 1914, čís. 15 ř. zák. soudních žalob proti administrativním nálezům o náhradě škody ze služebního poměru vubec, a konečně Šem 153-III. dílčí nov. k obč. zák., o němž v souvislosti s následujícím níže. Co se týče zaměstnanců v hospodářských podnicích státu, uplatňuje se průlomem do maximy horejšího dekretu ze dne 16. srpna 1841, že určujícím pro povahu služ. poměru je veřejnoprávní povaha zaměstnavatele (státu), maxima nová, že totiž určujícím je povaha zřizovacího aktu: Jakkoli zřízení státních podniků, spadajících pod §§ 1 a 2 čís. 1—3 zák. o obch. pom. dle § 4 téhož zákona pod zákon ten a tudíž ani pod případnou příslušnost živnostenského soudu (§ 41) nespadají, a rovněž tak úředníci státních zemědělských a lesních statků nespadají pod zákon o úřednících statkových ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák. dle jeho § 2 odst. 1, tak přece — a tím to odčiněno — dle Šu 153 III. dílčí novely k obč. zák. předpisy obč. zákona o služební smlouvě (§§ 1153—1164) platí i pro všechny zaměstnance státní, jichž služební poměr spočívá na soukromoprávní smlouvě (což tam negativně vyjádřeno: neplatí, nespočívá-li), takže, poněvadž se nijak nerozeznává, platí to nejen o zaměstnancích hospodářských podniků státních, nýbrž i zaměstnancích státní správy, pak-li jen titulem služebního poměru jich je služební smlouva soukromoprávní, jejíž pojem podává § 1151 obč. zák. Věc těchto smluvních zaměstnanců státních, podléhající soukromému právu patří tudíž na pořad soudní. To se ostatně uznávalo, jak už shora řc-

řeno, i vždy před tím (písaři, později kancelářští pomocníci, poštmistři a j.), jenže nyní se to zakládá na výslovné normě. Poštovní zřízení spadají pod dekret ze dne 16. srpna 1841 a tudíž na pořad správní, železniční však nikoli: tito podléhají služ. pragmatice pro železniční zřízení, vyhlášené výnosem min. železnic ze dne 7. dubna 1890, čís. 16366 (§ 2 čís. 1), nemají tudíž vzhledem k § 19 a 6 čís. 6 org. statutu pro státní železniční správu ze dne 19. ledna 1896, čís. 16 ř. zák. postavení skutečných státních zřízenců, t. j. zřízenců ve smyslu cit. dekretu z roku 1841 a patří s platovými nároky svými na pořad soudní, což praxe ode vždy a neúchylně zachovává. Ostatní sem patřící kategorie vyjmenovány u Ulbricha n. u. m. str. 315.

2. To bylo třeba předeslati, by rozvinutím obrazu v celé šíři otázka byla náležitě založena, neboť, co o státu, to platí i o státoprávních tělesech nižšího řádu t. zv. samosprávných svazech uvnitř státu, o nichž § 91 úst. lit. zmínku činí: zemí, župě, okresu, obci, takže i při obcích. o něž nám jde, půjde již jen o aplikaci seznanych hledisek. Ježto obec rovně ostatním samosprávným svazům nevykonává žádné moci soudní, běží při ní jen o obecní veřejnou správu a obecní hospodářské podniky. Ač v detailech obraz je jiný, naše tři hlediska určující povahu služebního poměru dostavují se opět: a) povaha služby, zda je to funkce v obecní veřejné správě nebo v obecních hospodářských podnicích, b) povaha zaměstnatele, že je to obec, osoba veřejnoprávní, c) povaha ustanovovacího aktu, zda je to jednostranné dosazení či soukromoprávní smlouva. Ad a) Ohledně obecních zaměstnanců nemáme žádné takové všeobecné normy, jakou je pro státní zřízence hořejší dekret ze dne 16. srpna 1841, jsme tedy na půdě úplně panenské a možno i dlužno rozhodnouti podle samé základní zásady. Jestliže stát jako provozovatel hospodářského podniku podléhá, jak shora pod čís. 1. ukázáno, ve všech poměrech tohoto podniku normám soukromého práva, platí to na základě týchž předpisů i o obci, o níž jako o osobě soukromoprávní další zmínku činí i § 867 obč. zák. Jest tedy, pokud není zvláštní normou stanovena formální úchylnka, i služební poměr jejich zaměstnanců v hospodářském podniku jejím ustanoveným poměrem soukromoprávním a náleží dle §u 1 j. n. na pořad řádných soudů. Co se týče hledisek b) a c), je zde hledisko c) starší a b) mladší, pročez je dlužno zde stopovati v opačném pořadí napřed c) a pak b). Ad c. Jestliže § 4 zák. o obch. pom. zaměstnance státních soukromoprávních podniků z působnosti zákona toho vyloučil, tak § 3 disponoval se zaměstnanci obecních podniků jinak, tak totiž, že, provozuje-li se podnik §u 1 neb 2 obcí, podléhají osoby v něm při kupeckých neb vyšších nekupeckých službách zaměstnané tomuto zákonu, pak-li že jejich služební poměr spočívá na soukromoprávní smlouvě a je-li to podnik podléhající živnostenskému řádu, je pak podle §u 41 příslušný živnostenský soud. Obdobné ustanovení má o zaměstnancích obecních statků zemědělských a lesních § 2 zák. o úř. statk., jenže tu ovšem podobné ustanovení, jako má § 41 zák. o obch. pom., chybí, ježto není posud zvláštních soudů pro tyto podniky, a poměr služební náležel tu tedy na řádné soudy; náležel t. j. jak je tomu nyní v republice, o tom níže. Konečně má stejný předpis i § 153 III. dílčí novely, jenž už shora ohledně státních zaměstnanců citován, ohledně všech obecních zaměstnanců, nehledě, jsou-

li zaměstnání v obecní správě či v obecním podniku, ale předpis ten přijde pro náš případ dle dalšího ustanovení téhož §u 153 jen tehdy v potaz, nedopadá-li zákon o obch. pom., který dopadá neb nedopadá podle toho, zda náš podnik (elektrárna) podléhá živnostenskému řádu čili nic: podléhá-li, pak se věc posuzuje dle zák. o obch. pom. a je příslušný živnostenský soud, a nepodléhá-li, posuzuje se věc dle obč. zákona a je příslušný řádný soud. To je však pro řešení konfliktu, jak se níže ukáže, lhostejno a proto se to zde neřeší. Příslušnost obojího tohoto soudu byla by však vyloučena, kdyby služební poměr nespočíval na soukromoprávní smlouvě a to je nade vši míru svízelná otázka. Především, když se k pojmu smlouvy přičiní atribut soukromoprávní, vybavuje to představu protivy, tož smlouvy veřejnoprávní, takže, kdyby sice poměr spočíval na smlouvě, ale ta byla veřejnoprávní, už by na pořad soudní nepatřil. Jsou sice, jak se obecně uznává, smlouvy také veřejnoprávní (státní, mezinárodní, mírové atd.), ale v čem má záležeti rozdíl tady, kde jde o ustanovení v hospodářském podniku a kde tedy nelze nic více říci, než že se osoba ustanovuje pro ty a ty služby v něm? V čem tu má spočívat kriterion mezi obojím atributem? I když bychom řekli, že zákonu snad jde jen o smlouvu a chce jen říci, že, je-li tu, je soukromoprávní, nebude tím svízel přemožena. Jakkoli Ulbrich (str. 316) a jiní mají za nepopíratelné, že propůjčení úřadu jest »jednostranný akt výstostný« státu (resp. obce), většina nauky přece hájí pořad t. zv. theorii smluvní. Tento těžký spor, v němž Ott (str. 91) ani stanovisko zaujmouti si netroufá, theoreticky rozhodovati sice netřeba, ale obtíž je v tom, že nelze naléztí meze, kde končí jednostranný akt a začíná smlouva, když přece ku každému propůjčení úřadu, t. j. ku obsazení každého místa či k založení každého služebního poměru potřebí jest nutně svolení i druhé strany, a jednostranný akt státu neb obce naprosto nestačí, nemůžeť nikomu proti jeho vůli býti ani nic půjčeno a proto ani »propůjčeno« neřku založen býti závazek (I) ku konání služeb, dokud stát neb obec nemá právo nutit. K tomu přistupuje, že smlouva se může uzavírat v též formách, jako domnělé jednostranné propůjčení, zejména mohou i při smlouvě kandidáti hledání býti vypsáním veřejné soutěže a může jako jmenování i smlouva dítí se (a děje se) na základě normativu určujícího práva i povinnosti t. j. požitky i služby zřízence, takže pro ujednání pravidelně už nic nezbyvá, a jedno jest, zda vzorec nazveme normativem, statutem či podmínkami smluvními, a konečně kladení zvláštních podmínek i u úřadů jednostranně propůjčených se přihází (univ. prof.), jak Ulbrich sám připomíná. Není tedy divu, že i Meyer-Grünberg, Kom. z. H. Gh. G. 1911 str. 50—56 po nejdůkladnějším vyšetřování zůstávají čtenáře na holičkách, docházejíce k výsledku, že společlivé kriterion chybí (55) a, majíce teď za to, že pod zákon o obch. pom. spadá každý zaměstnanec obecního podniku, »pokud není dokázáno, že jeho služební poměr nekotví v soukromém právu« (56), řekněme tedy rovnou kotví ve veřejném právu, ale našli jen jediný příklad veřejnoprávního propůjčení služby v podniku hospodářském, ten totiž, že ve vyhlásce uveřejněné v zemském zákoníku dolnorak. č. 44 roku 1888 uvedeno, že úředníci zemskému ústavu hypotečního zařadění budou do statusu dolnorak. zemských úředníků, a to prý je, co zaměstnavatel musí dokázati: takový výjimečný předpis. Skutečně však jedině v tom pří-

kladě možno naléztí východisko. Nezáleží ani na té veřejné vyhlášce, ani konečně na tom statusu, neboť to nemá vůbec právního významu, bude-li nebo nebude-li figurovati ve statusu úředníků zaměstnaných v docela jiném oboru (na př. lesník, sládek, elektrotechnik, mašínista statusu koncept. neb kancelář. úředníků), s nimiž nikdy soutěžití nemůže, ale závažné je, zdali zaměstnanec hospodářského obecního podniku přijat byl podle norem platných pro veřejné úředníky obce, t. j. úředníky zaměstnané v obecní správě, čili nic, neboť pak lze říci, že jeho smlouva byla nebo nebyla veřejnoprávní, tedy nebyla nebo byla soukromoprávní. A naopak kdyby úředník veřejné správy byl přijat za jiných podmínek než dle norem pro úřednictvo veřejné platných, ať už třeba dle norem platných pro úřednictvo podnikové, neb jakkoli jinak, byla by to, ačkoliv jeho funkce je veřejná, smlouva soukromoprávní. Šťastným ten obrat Šu 3 zák. o obch. pom., Šu 2 zák. o úř. statk. a Šu 153 III. nov. ovšem nikdy nebude, ale jde o to, dáti mu výklad aspoň správný. V našem případě však ani z daleka žalované elektr. podniky ani rada hlavního města Prahy netvrdily, že žalobce byl přijat podle norem platných pro úřednictvo obecní správy obce Žižkovské, naopak kvalifikují jej jako dělníka ve smyslu Šu 5 zák. o živn. soudech, nepřipisujíce mu ani charakter zaměstnance pro vyšší služby dle Šu 3 zák. o obch. pom. Nezakládá-li se ale služební poměr žalobcův na »smlouvě veřejnoprávní« v hořejším smyslu, nepatří na pořad správní, nýbrž před soud, ať řádný nebo živnostenský. Ad b) Naše vlastní čsl. (popřevratové) zákony rozlišují zaměstnance obecní (též okresní) v úředníky a zřizence, ale nerozeznávají mezi obecní správou a obecními podniky, neboť: zákon ze dne 29. května 1908, čís. 35 z. zák. ve znění zákona ze dne 23. července 1919, čís. 443 sb. z. a n. o obecních úřednících stanoví v Šu 2 odstavec druhý, že úředníci ustanovení ve smyslu jeho předpisu sou veřejnými, avšak v Šu 3 rozumí jimi nejen úředníky veřejné správy, nýbrž vyslovně pojímá mezi ně v odst. IV. i úředníky lesní, hospodářské a j., tedy i úřednictvo podniků obecních a odkazuje pak v Šu 40 bez rozdílu oboru spory o jich příjmy služební na pořad samosprávný, avšak dle Šu 44 celý ten zákon neplatí pro úředníky obcí statutárních, tedy také ne pro Prahu; zákon ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. o obecních zřizencích klade v Šu 2 zřizence při správě obecní i zřizence podniků obecních opět sobě na roveň, avšak odkazuje zcela naopak v Šu 24 spory o jejich příjmy služební na pořad soudní. Žalované podniky a rada hlavního města Prahy nepopírají, že žalobce je pouhým zřizencem, avšak dokazují, že ani tento zákon nevztahuje se na obce statutární. Tuto otázku však řešiti netřeba, neboť, i když se zákon ten na Prahu nevztahuje, tak přece pořad správní jest vyloučen, když žádné z obou výjimečných hledisek b) a c) nedopadá a tudíž při své moci a váze zůstává základní zásada a), dle níž zaměstnanci hospodářských podniků obecních se svými nároky platovými patří na pořad práva soukromého. Ovšem uplatňují se ještě dva jiné důvody pro pořad administrativní, ale i ty neprávem, neboť: 3) Neprávem odvolávají se odpůrkyně žalobce na § 77 ob. ř. hl. města Prahy, dle něhož to, co platí o úřednících magistrátních, platí i o ostatních úřednících a služebnících obce Pražské (leda že by byli přijati na plat denní, nebo přechodně jen na určitý čas), a na rozsudek tohoto konfliktního senátu ze dne 13. li-

stopadu 1920, čís. 25, dle něhož nelze ani těmto druhým v Šu 77 zmíněným zaměstnancům upřít veřejnoprávní povahu jejich služebního poměru. Tu odpůrkyně zneuznávají smysl a dosah citovaného rozsudku, jenž se naší otázkou, tož povahou služeb. poměru zaměstnanců podnikových nezabýval a vůbec na ně nemyslel. Neboť tam šlo o magistrátního úředníka, tedy úředníka veřejné správy, a když z obsahu obec. řádu pražského konstatováno, že neobsahuje žádné kompetenční normy, vyšetřována byla povaha služebního poměru žalobcova, a když shledáno, že je veřejnoprávní, vysloveno, že pro nároky z něho má místo pořad samosprávný. Tím tedy našemu případu nijak praejudikováno nebylo. 4. Neprávem také odvolávají se odpůrkyně žalobce na § 41 zák. o nem. pojištění. Neboť tento sice praví, že spory mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem pro srážky příspěvkových podílů rozhoduje dozorčí úřad, jímž dle Šu 19 jest politický úřad první stolice, avšak jest na jevě, že tento předpis nechce zasahovati rušivě do sféry soukromoprávní a měniti kompetenci ve věcech mzdových a vůbec nárocích smluvních. Skutečné také praxe vyvinula se v tom smyslu: dle nálezu býv. víd. správního soudu, uveřejněného v Amtliche Nachrichten d. Min. d. Innern 1900 str. 12 n. uznalo ministerstvo, že příslušnost Šu 41 má místo jen, když se nárok odvozuje ze zákona o nem. pojištění samého (na rozdíl od smlouvy neb jiného titulu), a správní soud důvod ten ještě zesílil dodav, že politický úřad je příslušný jen pro nároky uplatňované na základě řečeného zákona a z titulu veřejnoprávního, čímž se praxe spravuje (Pospíšil-Tuček, Výklad zák. o nem. pojištění 1924). V našem případě však jde o to, že zaměstnavatel srážel zaměstnanci příspěvky, které se nesrážeti a tudíž ze svého hraditi zavázal, pročez zaměstnanec žaluje na vrácení sražených obnosů, čili na doplacení mzdy — nárok to ryze soukromoprávní. 5. Ostatní námitky nepatří k otázce přípustnosti pořadu práva, nýbrž do věci samé. Nejde o to, zda obec Pražská je povinna žalobce převzít, nýbrž o to, je-li povinna stržené mu částky zaplatiti. I kdyby na otázku, byla-li povinna ho převzít a převzala-li ho, došlo tu, i kdyby to byla otázka veřejnoprávní, byla by to jen otázka praejudicielní, kterou soud může dle Šu 190 a 195 c. ř. s. sám si rozřešiti, nebo, je-li řízení správní již zavedeno, může rozhodnutí o ní vyčkati. Totéž platí o otázce, bylo-li usnesení městské rady žižkovské, jímž žalobce ustanoven definitivním, legální a platné, s čímž dle Šu 3 zák. čís. 114/1920 souvisí právě otázka povinnosti obce pražské ku převzetí žalobce. Námitka §§ 6 a 7 téhož zákona je už proto lichá, že předpisy ty jednájí o převzetí majetku, aktivního i pasivního, jakož i zřízenců okresů tam jmenovaných a nikoli obce Žižkovské, kdežto v tomto případě jde o služební poměr, jenž se nedá pod pasiva míněná v Šu 6 vůbec podřaditi. 6. Uvážiti bylo tenor výroku. § 6 zák. o konfl. sen. praví, že vysloviti jest, který úřad neb soud jest příslušným, takže by se zdálo, že příslušný úřad neb soud musí býti nutně pojmenován. Avšak dle Šu 3, jenž jest základní, konfliktní senát řeší jen kompetenční konflikty mezi řádnými soudy a správními úřady, úkolem jeho je tedy pouze nalézt, který z obou těchto druhů veřejné moci, nikoli i který individuální soud neb úřad správní je příslušný, neboť překročoval by tím meze své vlastní příslušnosti, neboť rozhodovati o příslušnosti místní neb věcné mezi dvěma nebo více soudy nebo správními úřady povolán není, to řeší

se, je-li to pouze mezi stranami sporno, pořadem námitky a opravných prostředků, a, je-li to mezi soudy (správními úřady) samými sporno, instancemi jinými (§ 47 j. n., § 3 cit. zák.) nebo způsobem jiným (§ 24 zák. o živn. soudech). Tím méně pak může to učiniti, když skutečnosti pro takové výroky rozhodné ani zjištěny nejsou, jako zde. V tomto případě jde totiž o elektrárnu. Dle čl. V. lit. 1. vyhl. pat. k živn. řádu podniky železných drah nepodléhají živnostenskému řádu, ale dle rozhodnutí býv. víd. správního soudu ze dne 25. června 1901, Budw. 426 A, s nímž dlužno souhlasiti, zahrnuje pojem podniku železničního i pomocné závody k provozu jeho určené, tedy, jde-li o elektrickou dráhu, tož i elektrárnu dodávající dráze elektrickou energii. Dle §u 1 druhý odstavec zák. o živn. soudech věcná příslušnost živnostenského soudu může se vztahovati na všechny podniky, jež podléhají živn. řádu a na podniky čl. V. písm. 1. cit. vyhl. patentu t. j. železné dráhy, avšak dle §u 3 nař. ze dne 1. července 1900, čís. 110 ř. zák. příslušnost pražského živn. soudu na železné dráhy se nevztahuje. Avšak také dle §u 41 zák. o obch. pom. vztahuje se příslušnost živn. soudu jen na podniky živnost. řádu podrobené. Poněvadž žalobce nekoná kupecké služby, spadal by jeho služební poměr pod zákon o obch. pom., a tím, podléhá-li žalovaná elektrárna živn. řádu, i pod živn. soud jen tehdy, jsou-li jeho služby »vyšší« (§ 3 zák. o obch. pom.). Žalovaná elektrárna podléhá dle toho živn. řádu jen, pakli není pomocným závodem pouličních elektrických drah města Prahy, jež ovšem spadají pod pojem drah železných a nespádají proto pod příslušnost pražského živn. soudu a s nimi ani elektrárna, je-li jejich pomocným závodem. Ale to je právě sporno, neboť žalované podniky v rekursu do usnesení prvního soudu, jenž to předpokládal, aniž by to byl vyšetřil a zjistil, to popřely, popírajíce, že elektrárna dodává elektrické dráze energii. Bez zjištění této okolnosti není tedy jisto, zda služební poměr žalobce, jenž by, kdyby nešlo o podnik elektrické dráhy, nýbrž pouze o podnik elektrárenský, spadal pod živn. soud buď dle §u 1, §u 4 a) a c) a §u 5 a) neb b) živn. řádu nebo dle §u 3 a 41 zák. o obch. pom. dle toho, zdali služby jeho jsou nižší nebo vyšší, ač v bodě §u 5 a) se to mocí §u 73/3 živn. řádu z části stýká, — podléhá živnostenskému soudu nebo řádnému soudu. Zda konečně nebyl by příslušným po případě okresní soud pro věci obchodní dle §u 51 čís. 2 a 52 j. n. a §u 39 čís. 2 uv. zák. k obch. zák., jak rovněž žalované podniky uplatňují, netřeba už rozbírat. Nelze tedy pro nedostatek zjištění rozhodných skutečností určit, který soud je příslušný. Ovšem je ta věc pořadem stolic soudních už odbyta a zůstane to při příslušnosti dovolaného okresního soudu, protože námitky nepřislusnosti byly právoplatně zamítnuty: ale, vysloví-li konfliktní senát, který soud je příslušný, tedy musí soud ten býti příslušným podle dobře pojatého smyslu zákona, čili senát může rozhodovati jen dle kompetenčních norem a nikoli dle nahodilého výsledku incidenčního sporu o příslušnost, jenž může býti i přes svou právoplatnost chybným. Senát tedy nemohl příslušnost okresního soudu pro Staré Město a Josefov ani vysloviti ani popříti. Avšak vysloviti pouze, že samosprávné úřady příslušny nejsou, nestačilo, neboť zákon předpisuje, by vysloveno bylo, že a kdo je příslušným. Musil tedy výrok býti volen tak, jak se stalo. Že zahrnuje i živnostenský soud, nevadí. § 3 cit. zák. sice praví, že senát

konfliktní řeší spory mezi řádnými soudy a správními úřady, a řádnými soudy jsou dle Šu 1 j. n. toliko soudy okresní, sborové, vrchní soudy a nejvyšší soud, kdežto živnostenský soud, jež sám zákon v Šu 24 zák. o živn. soudech klade jako protivu řádných soudů, je soudem mimořádným, takže o jeho příslušnost senát konfliktní dle cit. Šu 3 rozhodovati by neměl. Avšak to se změnilo ústavní listinou, která, udávši v Šu 95 vedle řádných soudů i mimořádné a rozhodčí, předepsala v Šu 96, že spory o příslušnost mezi soudy, tedy zřejmě všemi soudy Šu 95, ať řádnými, mimořádnými neb rozhodčími s jedné a správními úřady s druhé strany rozhodují se podle zvláštního zákona, čímž míří právě na § 3 cit. zák. a miní tento konfliktní senát. Kdo také jiný měl by spory ty řešiti, není žádného jiného opatření učiněno. Ústavní listina tedy rozšířila příslušnost tohoto senátu.

II. Předpis Šu 105 ústavní listiny byl účinným již před tím, než byl vydán zákon k jeho provedení.

Nález rozhodčí komise, zřízené dle zákona o závodních výborech, že zaměstnavatel jest povinen přijati zpět do práce propuštěné dělnice, jest rozhodnutím správního úřadu o soukromoprávních nárocích, jež přezkoumávají řádné soudy.

(Rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 25. května 1925, čís. 337 z roku 1925.)

Záporný spor o příslušnost mezi nejvyšším správním soudem a nejvyšším soudem stran přezkoumání nálezu rozhodčí komise podle zákona o závodních výborech v Děčíně ze dne 13. března 1924 č. Rk 5/24/4 vydaného ve věci propuštění dělnic Antonie K-ové a Marie R-ové rozhodl senát pro řešení kompetenčních konfliktů v ten rozum, že jsou řádné soudy příslušny jednati a rozhodnouti o žalobě, kterou firma Mathias O. podala dne 29. července 1924 u okresního soudu v Děčíně, stran zrušení, pokud se týče změny nálezu rozhodčí komise v Děčíně ze dne 13. března 1924.

D ů v o d y:

Firma Mathias O. propustila dne 22. února 1924 dělnice Antonii K-ovou a Marii R-ovou. Závodní výbor jmenované firmy předložil záležitost propuštění dělnic ve smyslu Šu 3 písm. g) zákona o závodních výborech ze dne 12. srpna 1921 čís. 330 sb. z. a n. rozhodčí komisi v Děčíně, která nálezem ze dne 13. března 1924 rozhodla, že jmenovaná fa. jest povinna přijati propuštěné dělnice znovu do práce za dřívějších podmínek. Do tohoto nálezu rozhodčí komise podala jmenovaná firma stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, který usnesením ze dne 24. června 1924, čís. 8562 odmítl podle §§ 3 písm. a) a 21. zákona o správním soudu stížnost jako nepřipustnou v podstatě z těchto důvodů: předmětem rozhodování rozhodčí komise byl nárok zaměstnanců podle Šu 3 písm. g) zákona o závodních výborech; tento nárok jest rázu soukromoprávního, ježto vzchází ze soukromoprávního poměru mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, jehož zřídlo hledati sluší ve smlouvě pracovní;

jestliže však nálezem rozhodčí komise byla uznána existence nároků rázu soukromoprávního, nemá nejvyšší správní soud možnosti přezkoumati nález rozhodčí komise, neboť podle §u 105 ústavní listiny přezkoušení takového výroku rozhodčí komise přísluší řádným soudům, což má za následek, že příslušnost nejvyššího správního soudu jest podle §u 3 a) zákona o správním soudu v tomto případě vyloučena. Na to podala jmenovaná firma u okresního soudu v Děčíně na propuštěné dělnice žalobu dne 29. července 1924 s návrhem, by nález rozhodčí komise byl prohlášen zmatečným a právně bezúčinným aneb by nález ten byl změněn v ten smysl, že firmě bude ponecháno na vůli, by buď obě dělnice přijala opět do práce neb jim opatřila jiné zaměstnání neb je odškodnila odstupným ve výši v žalobním návrhu označené. Okresní soud odmítl tuto žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. Krajský soud v Litoměřicích vyhověl stížnosti firmy a uznal příslušnost řádných soudů. Nejvyšší soud usnesením ze dne 18. listopadu 1924 č. j. R I 938/24/1 čís. sb. 4363 vyhověl však revisnímu rekursu propuštěných dělnic a obnovil usnesení okresního soudu v podstatě z těchto důvodů: rozhodčí komisi nelze v případech, když rozhoduje podle §u 3 písm. g) zákona o závodních výborech o nárocích soukromoprávních pokládati za správní úřad; rozhodčí komise vystupuje tu jako rozhodčí soud podle §u 95 ústavní listiny a to s konečnou platností; ustanovení §u 105 ústavní listiny nelze se tu proto dovolávat. Firma podala po té u předsedy konfliktního senátu návrh na řešení záporného konfliktu kompetenčního, který vznikl mezi nejvyšším správním soudem a mezi nejvyšším soudem. Senát pro řešení kompetenčních konfliktů uvažoval o tomto návrhu takto: I. Především bylo se senátu zabývatí námitkou, kterou ve svém vyjádření o návrhu na řešení kompetenčního konfliktu vznesly účastněné strany — propuštěné dělnice Antonie K-ová a Marie R-ová — že totiž návrh ten jest nepřipustný. Účastněné strany dovozují v tomto směru, že o nároku, který uplatňovaly v řízení před rozhodčí komisí proti svému zaměstnavateli, vydala rozhodčí komise meritorní výrok, jímž rozhodla kladně o tomto nároku; nelze prý tu tedy mluvit o záporném konfliktu kompetenčním; dále nebyl předmětem řízení před rozhodčí komisí a předmětem řízení před řádnými soudy, které bylo skončeno usnesením nejvyššího soudu, též nárok, neboť v prvním řízení šlo o nárok zaměstnanců proti zaměstnavateli na znovu přijetí do práce, kdežto v druhém řízení, zahájeném k podnětu zaměstnavatelovu, šlo o otázku, zdali nález rozhodčí komise jest právně bezúčinným čili nic. Touto námitkou uplatňují účastněné strany v podstatě vlastně, že senát není příslušným řešiti kompetenční konflikt, který mu byl v tomto případě k řešení předložen. Tuto námitku neshledal však senát důvodnou. Účastněné strany přehlízejí zřejmě vlastní podstatu kompetenčního konfliktu, o který tu jde. Tento kompetenční konflikt mezi nejvyšším správním soudem s jedné strany a řádnými soudy se strany druhé netýká se vůbec otázky příslušnosti rozhodčí komise k rozhodování o nároku zaměstnanců proti zaměstnavateli, nýbrž otázky zcela jiné, totiž otázky příslušnosti nejvyššího správního soudu, pokud se týče řádných soudů k přezkoumání nálezu rozhodčí komise vydaném o zmíněném nároku zaměstnanců, neboť, jak z děje svrchu vyličeného patrně, vznikl kompetenční konflikt v tomto případě jedině tím, že nejvyšší správní soud prohlásil se ne-

příslušným jednati o stížnosti vznesené u něho zaměstnavatelem do nálezu rozhodčí komise, a že nejvyšší soud — jakožto poslední stolice soudní — vyslovil, že řádné soudy nejsou příslušnými jednati o žalobě zaměstnavatele, kterou se domáhal u řádného soudu toho, by nález rozhodčí komise byl prohlášen za právně bezúčinný, eventuálně aby nález ten byl v určitých směrech změněn. Za tohoto stavu věci může býti pro otázku, je-li konfliktní senát v tomto případě příslušným jednati o kompetenčním konfliktu, který uvedeným způsobem vznikl mezi nejvyšším správním soudem a mezi řádnými soudy — jak plyne z ustanovení §§ 3 a 4 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. — jediné rozhodným, zdali jak nejvyššímu správnímu soudu, tak i řádným soudům byla předložena k rozhodnutí tatáž věc, a zdali, jak nejvyšší správní soud, tak i poslední přípustná stolice řádných soudů popřely příslušnost k rozhodování o téže věci. V tomto případě šlo pak vskutku jak ve stížnosti vznesené zaměstnavatelem u nejvyššího správního soudu, tak i v žalobě, kterou podal zaměstnavatel u řádných soudů, v podstatě o touž věc, neboť zaměstnavatel domáhal se jak u nejvyššího správního soudu, tak i u řádných soudů přezkoumání téhož nálezu rozhodčí komise. Jak nejvyšší správní soud, tak i nejvyšší soud — tento jako poslední stolice řádných soudů — popřely pak příslušnost k přezkoumání téhož nálezu rozhodčí komise, — popřely tedy příslušnost k rozhodování o téže věci. Pak ale jest tu dán záporný konflikt kompetenční mezi nejvyšším správním soudem s jedné strany a mezi řádnými soudy se strany druhé, k jehož řešení jest konfliktní senát příslušným. Okolnost, že rozhodčí komise nepopřela svou příslušnost k rozhodování o nároku, který v řízení před rozhodčí komisí vznesli zaměstnanci proti zaměstnavateli, stejně jako okolnost, že v řízení před rozhodčí komisí byl vznesen nárok zaměstnanců proti zaměstnavateli, kdežto v řízení soudním, ukončeném usnesením nejvyššího soudu, domáhal se zaměstnavatel zrušení, pokud se týče změny nálezu vydaného rozhodčí komisí, jsou, jak plyne z hořejších úvah, vůbec bez právního významu pro otázku příslušnosti konfliktního senátu k řešení záporného kompetenčního konfliktu, vzniklého mezi nejvyšším správním soudem a mezi řádnými soudy stran přezkoumání nálezu rozhodčí komise.

II. Zodpověděv kladně otázku své vlastní příslušnosti v tomto případě mohl senát přistoupiti k meritornímu řešení kompetenčního konfliktu. Podle §u 2 zákona o správním soudu ze dne 22. října 1875, čís. 36 ř. zák. z r. 1876 a podle §u 2 zákona o nejvyšším správním soudě ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. jest nejvyšší správní soud povolán rozhodovati ve všech případech, kdy někdo tvrdí, že mu bylo protizákonným rozhodnutím neb opatřením úřadu správního ublíženo v jeho právech. Podle §u 3 písm. a) cit. zák. z r. 1875 a §u 2 cit. zák. z r. 1918 jsou z příslušnosti nejvyššího správního soudu vyloučeny věci, o nichž náleží rozhodovati řádným soudům. V odst. 1 § 105 ústavní listiny se pak stanoví, že ve všech případech, ve kterých úřad správní podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, volno jest straně tímto rozhodnutím dotčené po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se nápravy pořadem práva. V odst. 2 § 105 ústavní listiny se pak praví: »Podrobnosti upravuje zákon«. Vzhledem k citovaným ustanovením musil se senát při řešení záporného kompe-

tenčního konfliktu vzniklého v tomto případě mezi nejvyšším správním soudem a mezi řádnými soudy nejprve zabýváti otázkou, nejde-li tu právě o případ, který má na mysli ustanovení §u 105 ústavní listiny. V tomto směru dospěl pak senát k těmto závěrům: Po názoru senátu neobsahuje ustanovení §u 105 ústavní listiny snad pouze vyjádření nějaké zásady stran přípustnosti pořadu práva proti rozhodnutím úřadů správních o nárocích soukromoprávních, kteroužto zásadu nebylo by snad lze aplikovati do té doby, dokud nebude vydán zvláštní zákon k provedení její. Ustanovení to dlužno naopak pokládati za právní normu již nyní účinnou, tedy za normu, kterou lze již nyní aplikovati. Tomuto názoru nestojí v cestě ani odst. (2) § 105 ústavní listiny. V tomto odstavci používá ústavní listina — podobně jako na jiných místech (na př. v odstavci (2) § 88 a odst. (2) § 127) dikce »Podrobnosti upravuje zákon« nikoliv však obratu »Provedení této zásady vyhrazuje si zvláštním zákonem«, kteréžto obratu užila ústavní listina na př. v § 133. Právě-li však ústavní listina v odst. (2) § 105 pouze, že »Podrobnosti upravuje zákon«, jest tím pouze vyjádřeno, že ústavní listina sama nechce se zabývatí a také se nezabývá podrobnostmi souvisejícími s uplatňováním nároků, o nichž jest řeč v odst. (1) § 105, nýbrž že odkazuje k tomu, že předpisy o úpravě těchto podrobností jest hledati v příslušných jiných zákonech. Je-li však, jak bylo právě dovozeno, ustanovení §u 105 ústavní listiny právní normou již nyní účinnou, pak jest v tomto případě zkoumati, lze-li této normy použití také ve příčině onoho nálezu rozhodčí komise zřízené podle zákona o závodních výborech ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n., jehož přezkoumání bylo v daném případě odmítnuto jak nejvyšším správním soudem tak i řádnými soudy. Zmíněným nálezem vyslovila rozhodčí komise, opírajíc se o ustanovení §u 3 písm. g) cit. zákona o závodních výborech, že firma Mathias O. jest povinna propuštěné dělnice přijmouti znovu do práce za dřívějších podmínek. Tento nález rozhodčí komise jest po názoru senátu rozhodnutím úřadu správního a to rozhodnutím o nároku soukromoprávním, jak plyne z této úvahy: 1. Citovaným zákonem o závodních výborech byla uvedena v život instituce závodních výborů, které jsou podle §u 3 cit. zákona povolány k tomu, by hájily a povzbuzovaly hospodářské, sociální a kulturní zájmy zaměstnanců v závodě. Tímto svým úkolem jsou závodní výbory vlastně orgány sociální péče určitého druhu a spadá proto činnost jejich v obor práva veřejného. K judikování o sporných otázkách, jež mohou se vyskytnouti při provádění zákona o závodních výborech, povolán jest pak zvláštní úřad, jež zákon jmenuje rozhodčí komisí — nikoliv rozhodčím soudem. Jak patrně z ustanovení §u 26 cit. zákona, jakož i z dalších ustanovení tohoto zákona, jež se citují v §u 26, pohybuje se judikující činnost rozhodčí komise na poli práva veřejného — a jest tedy rozhodčí komise úřadem správním. Na této právní povaze rozhodčí komise jakožto úřadu správního nemění nic okolnost, že rozhodčí komise jest výjimečně v jediném případě, totiž v případě uvedeném v §u 3 písm. g) cit. zákona — povolána také k tomu, by judikovala — s konečnou platností — o nárocích soukromoprávních. Tato činnost jest právě jen výjimkou z pravidla. Z uvedené okolnosti nelze také vyvozovati, že by rozhodčí komise, rozhoduje-li podle §u 3 písm. g) cit. zák. o nároku soukromoprávním, měla v této věci funkci nějakého

rozhodčího soudu. 2. Podle §u 3 písm. g) cit. zákona o závodních výborech má správa závodu propuštění zaměstnance, který jest aspoň tři roky nepřetržitě v podniku zaměstnán, sdělití ihned závodnímu výboru, který může věc předložití rozhodčí komisi, která rozhodne s konečnou platností a která za předpokladů uvedených sub aa) bb) cc) má uznati, že zaměstnavatel jest povinen buď přijati zaměstnance zpět do práce a nahraditi mu ušlý výdělek nebo poskytnouti mu odbytné, případně opatřiti mu místo jiné. Tato ustanovení §u 3 písm. g) cit. zákona ne-nechávají nejmenší pochybnosti o tom, že jimi byl pozměněn obsah pracovního poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem upravený dosud živnostenským řádem, čeledními řády, zákonem o obchodních pomocnících, pokud se týče předpisy všeobecného zákoníka občanského, a to zejména také nejen v příčině otázky, kdy může zaměstnavatel zrušiti pracovní poměr jednostrannou výpovědí, nýbrž i ve příčině soukromoprávních následků, jaké jsou spojeny s výpovědí, která byla dána proti předpisům §u 3 písm. g) cit. zákona a zákona o závodních výborech. Pak ale jest nálezn rozhodčí komise, v němž se podle §u 3 písm. g) cit. zákona vyslovuje, že zaměstnavatel jest povinen přijati znovu do práce propuštěného zaměstnance — a o takovýto nálezn jde také v tomto případě — rozhodnutím o nároku soukromoprávním, neboť nálezn ten určuje obsah nároků plynoucích ze soukromoprávního poměru založeného služ., pracovní neb čelední smlouvou. Okolnost, že zaměstnanec nemůže podle §u 3 písm. g) cit. zák. takovýto nálezn před rozhodčí komisi formelně sám uplatňovati, nýbrž že jen závodní výbor může spornou věc vznéstí na rozhodčí komisi, sama o sobě nestačí k tomu, by takovému nároku vtiskla ráz veřejnoprávní. Je-li tedy, jak svrchu dovozeno, nálezn rozhodčí komise, o nějž v tomto případě jde, rozhodnutím úřadu správního o nároku soukromoprávním, pak jde tu o případ, který má na mysli ustanovení §u 105 ústavní listiny. Pak ale přísluší přezkoumání tohoto nálezu rozhodčí komise podle § 105 ústavní listiny výhradně řádným soudům. Příslušnost nejvyššího správního soudu k přezkoumání tohoto nálezu rozhodčí komise jest tedy vzhledem k ustanovení §u 3 písm. a) zákona o správním soudu vyloučena.

III. O nárocích obecních zřizenců proti obci ze služebního poměru jest rozhodovati soudům, třebas by šlo o obec statutární a služební smlouvu, uzavřenou před zákonem ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920.

(Rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 25. května 1925, čís. 338 z roku 1925).

Záporný spor o příslušnost mezi moravským zemským výborem a krajským soudem v Jihlavě o nároku Karla W-a proti městské obci Jihlavské na určení, že jeho propuštění z městských služeb není po právu a jeho služební poměr dále trvá, dále na zaplacení služebních požitků, rozhodl senát pro řešení konfliktů kompetenčních v ten rozum, že uznal příslušnost řádných soudů.

D ů v o d y:

Karel W., od roku 1912 do 30. června 1924 trvale ustanovený městský strážník v Jihlavě, byl rozhodnutím vládního komisaře ze dne 26.

června 1924, čís. 252 propuštěn z městských služeb a zbaven nároku na služné a pensi. Stěžoval si u zemského výboru v Brně, ten však odmítl rozhodnutím ze dne 16. srpna 1924 stížnost pro nepříslušnost, odvolává se na předpis Šu 24 zákona o úpravě služebních poměrů obecních zřízenců z 17. prosince 1919, čís. 16/1920 sb. zák. a nař., že se spory trvale ustanovených obecních zřízenců, jež vzešly ze služebního poměru, rozhodují pořadem soudním. Karel W. podal tedy proti městské obci Jihlavě žalobu u okresního soudu v Jihlavě, žádaje za určení, že jeho propuštění je nezákonné a služební poměr trvá dále po právu, a za odsouzení žalované strany ku zaplacení služebních požitků za první další tři měsíce částkou 2181 Kč. Okresní soud odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva, poněvadž se žalobce neprohlásil podle Šu 25 zákona čís. 16/1920 do tří měsíců, má-li býti jeho služební poměr posuzován na dále podle tohoto zákona, následkem čehož platí prý dřívější smlouva, a o té sluší dle Šu 117 městského statutu a Šu 112 městské služební pragmatiky rozhodovat úřadům správním. Krajský soud v Jihlavě potvrdil na stížnost žalobcovu usnesení okresního soudu, dokládaje k jeho důvodům, že se zákon čís. 16/1920 stejně jako obdobný zákon o úpravě služebních poměrů obecních úředníků ze dne 23. července 1919, čís. 443 sb. z. a n. vůbec nevztahuje na zaměstnance statutárních měst, jakým jest také Jihlava. Uvedenými rozhodnutími byla příslušnost k rozhodování o nároku Karla W-a odepřena v předepsaném postupu stolic jak poslední přístupnou stolicí soudní, tak i poslední přípustnou stolicí správní, neboť další opravný prostředek z usnesení krajského soudu v Jihlavě byl nepřipustný dle Šu 528 c. ř. s., rozhodnutím zemského výboru pak mohlo býti odporováno jen stížností na nejvyšší správní soud, jenž však není již správním úřadem. Vznikl tak kompetenční konflikt záporný dle Šu 4 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n., a Karel W. navrhl jeho rozřešení. Moravský zemský výbor a krajský soud v Jihlavě setrvaly v zaslaných vyjádřeních při svých rozhodnutích a jejich důvodech. Senát pro řešení kompetenčních konfliktů uvažoval takto: Československá republika upravila služební poměry obecních úředníků a obecních zřízenců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku rozdílně a to dvěma zákony. O poměrech úředníků byl vydán zákon ze dne 30. července 1919, čís. 443 sb. z. a n., jímž byl částečně změněn, doplněn a na Moravu a Slezsko rozšířen český zákon ze dne 29. května 1908, čís. 35 z. zák., na zřízence vztahuje se zákon ze dne 17. prosince 1919, čís. 16/1920 sb. z. a n. Pouze ohledně úředníků bylo při tom v Šu 2 prvního zákona vysloveno, že jsou zaměstnanci veřejnými, zřízenecký zákon nemá podobného, veřejnoprávní povahu služebního postavení obecních zřízenců zdůrazňujícího ustanovení. Důsledně ustanovil úřednický zákon v Šu 40, že spory o služební příjmy a výslužné a zaopatřovací požitky vdov a sirotek, jakož i ostatní spory vzešlé ze služebních poměrů úředníka, rozhodují se pořadem stolic samosprávných. Tytéž spory zřízenců jsou však v § 24 zřízeneckého zákona odkázány na pořad soudní. Materialie ke zřízeneckému zákonu dokazují, že se tak stalo s dobrým rozmyslem. Podle původního návrhu zákona, tisk 1040, měly býti spory o služební příjmy a výslužné zřízenců, jakož i o zaopatřovací požitky vdov a sirotek rozhodovány řádnými soudy, ostatní spory vzešlé ze služebního poměru však úřady samosprávnými. Měl býti tedy ohledně

zřizenců zaveden stav, který tehdy platil ohledně obecních úředníků v Čechách podle Šu 40 zemského zákona čis. 35/1908. Ústavní výbor odchytil se podle odůvodnění svého návrhu tisk čis. 2010 sice bez udání důvodů, ale vědomě od starého i nového úřednického zákona a přikázal veškeré spory ze služebních poměrů zřizenců řádným soudům. Předpis nového zákona jest zcela jasný a jest bezvýjimečný. Vztahuje se proto jak na zřizence podle nového zákona, tak na zřizence, jichž služební poměr má býti dle Šu 25 téhož zákona pro nedostatek příslušného prohlášení posuzován po stránce hmotné podle jejich dosavadní smlouvy. Až do vydání zákona čis. 16/1920 nebylo vůbec zákona, který by upravoval právní poměry obecních zřizenců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, sporé předpisy obecních zřízení a statutů byly zcela nedosta- tečné a neustanovovaly nic o tom, náleží-li spory ze služebních poměrů zřizenců na pořad soudní či správní. Kompetenční konflikty, jež ná- sledkem toho vznikaly, byly vyřešeny nyní zákonem ve prospěch pří- slušnosti soudní, nový zákonný předpis působí pak dle druhé věty § 29 j. n. zpět a platí i pro staré služební poměry, jež se mají posuzovati dle služební smlouvy. Kompetenční norma Šu 24. zákona ze dne 17. prosince 1919, čis. 16 sb. z. a n. na rok 1920 zní docela všeobecně a sluší jí proto užití na všechny zřizence obecní, tedy též na zaměstnance obcí statu- tárních, a tudíž i na zřizence města Jihlavy (usnesení nejvyššího správ- ního soudu ze dne 10. prosince 1924, čis. 21.598).

IV. Senát pro řešení kompetenčních konfliktů není příslušným řešiti spor o příslušnost mezi řádným soudem a rozhodčím soudem hornickým, zřízeným dle zákona ze dne 25. února 1920, čis. 145 sb. z. a n.

(Rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 25. května 1925, čis. 345 z roku 1925).

Senát pro řešení konfliktů kompetenčních zamítl pro nepřislušnost návrh několika horníků na řešení záporného kompetenčního konfliktu mezi rozhodčím soudem hornickým v Mostě a krajským soudem v Lito- měřicích ohledně příslušnosti k rozhodnutí o jejich žalobě na Jindřicha M-a, továrníka v P. a Arnošta F-a, ředitele továrny v N., o zaplacení ušlé mzdy.

D ů v o d y:

Navrhovatelé podali u hornického rozhodčího soudu v Mostě žalobu na zaplacení mzdy, která jim ušla tím, že jsouce členy závodní rady na Helenině důlu v K., patřícího odpůrcům, dostali dne 19. března 1921 14denní výpověď z práce a byli pak dne 2. dubna 1921 propuštěni, ač- koliv žalovaní neopatřili si k tomu svolení rozhodčího soudu, jehož se k tomu dle Šu 11 zákona o závodních radách ze dne 25. února 1920, čis. 144 sb. z. a n. vyžaduje. Jmenovaný rozhodčí soud žalobu tu usnesením ze dne 24. července 1923 pro nepřislušnost odmítl, což tedy se stalo ještě před vydáním nového zák. o hornických rozhodčích soudech ze dne 3. července 1924, čis. 170 sb. z. a n., tedy ještě dle zákona ze dne 25. února 1920, čis. 145 sb., jež vrchní rozhodčí soud ještě neznal (§ 2). Na to podali ji navrhovatelé u kraj. soudu v Litoměřicích, který však ji usnesením ze dne 10. dubna 1924 pro nepřípustnost pořadu práva od- mítl, a odmítnutí toto, jevíci se jako odmítnutí pro nepřislušnost řádných

soudů (§ 42 j. n.), bylo rozhodnutím vrchního zemského soudu v Praze ze dne 24. června 1924 č. j. R VII 76/24 potvrzeno. Jest tu tedy sice záporný kompetenční konflikt, avšak na důvody té které nepřislušnosti, zejména též na důvody v citovaných rozhodnutích a ve vyjádření účastníků uplatňované nedojde, neboť konfliktní senát zkoumaje především otázku své vlastní příslušnosti dospěl k výsledku, že jest k řešení tohoto kompetenčního konfliktu nepřislušným. Dle §u 3 zák. ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. jest konfliktní senát povolán rozhodovati o kompetenčních konfliktech mezi řádnými soudy a správními úřady. Není ovšem pochyby, že krajský soud v Litoměřicích jest soudem řádným (§ 1 j. n. a druhý oddíl zák. o soud. org. § 30), avšak rovněž nemůže býti pochyby, že rozhodčí hornický soud zřízený vedle zákona ze dne 25. února 1920, čís. 145 sb. z. a n., nyní dle zákona ze dne 3. července 1924, čís. 170 sb. není úřadem správním. To plyne jasně z ústavní listiny. Hlava třetí této listiny jedná o moci vládní a výkonné, a v této hlavě jsou pod nápisem »Ministerstva a nižší správní úřady« shrnuty v §u 85—91 základní předpisy o úřadech správních, z nichž se podává sám pojem a povaha těchto úřadů. Dle toho jsou úřady správní buď úřady státními (§§ 85—90) anebo samosprávními (§ 91) dle toho, zda jsou zřízeny státem pro agendu jeho neb svazy samosprávními pro agendu jejich. Konstruovati definici netřeba, neboť pro naši otázku (§ 3 zák. o konfl. sen.) jde jen o protivu mezi správou a soudnictvím, a protivu tu vytkla už ústavní listina sama svým systematickým rozřazením i pro náš případ, to jest pro otázku rozhodčích soudů. Hlava čtvrtá ústavní listiny totiž jedná pod nápisem »Moc soudcovská« o tom, kdo vykonává soudnictví, a praví v § 95, že soudní moc v civilních právních věcech přísluší soudům civilním, a to buď řádným nebo mimořádným a rozhodčím. Ústavní listina tedy liší dva řády veřejné moci: správu a soudnictví, o nichž v §u 96 praví, že jsou od sebe ve všech stolicích odděleny, zařadila rozhodčí soudy mezi orgány soudnictví a nelze je tedy žádným způsobem podřaditi pod úřady správní. Praví-li pak v §u 96 dále, že řešení sporů o příslušnost mezi soudy a úřady správními upravuje zákon, myslí tím přímo náš zákon čís. 3/18 o konfl. sen. (§ 3) a nelze tedy ani v tomto zákoně žádným způsobem pod úřady správními vyrozumívati rozhodčí soudy. Ovšem tento zákon upravuje pouze řešení konfliktů mezi řádnými soudy a správními úřady, kdežto § 96 ústavní listiny má na mysli soudy vůbec, tedy všechny soudy § 95, tudíž i soudy rozhodčí, ale našemu případu nebude pomoheno ani když § 3 zákona o konfliktním senátě pojmem v celé šíři §u 96 ústavní listiny, tak totiž, že v ústavní listině jako zákonu pozdějším podal sám zákonodárce (§ 8 obč. zák.) výklad zákona o konfliktním senátě, a to extensivní, neboť pak by se sice vztahoval i na soudy rozhodčí, ale vždy předpokládaje konflikt se správním úřadem, kdežto zde jde o konflikt s řádným soudem. Že ale rozhodčí soud hornický je rozhodčím soudem právě ve smyslu §u 95 úst. listiny t. j. že vykonává soudní moc ve věcech civilních, nemůže býti vzhledem k povaze agendy v § 2 písm. a) zákona čís. 145/20, nyní v § 2 odst. 1 písm. e) a f) a odst. 2 zák. čís. 170/24 k jeho jurisdikci přikázané (mzdové a platové věci, propuštění z práce) žádné pochyby, a že jde o civilní věc i v našem případě, je nejen bezesporo, ale zřejmo i ze skutkového základu žalobního návrhu shora vyličeného.